Ўзбекистон Республикаси номидан ХАЛ КИЛУВ КАРОРИ

Сирдарё тумани

2024 йил 04 апрель

Сирдарё туманлараро иктисодий суди, судья У.Курбанов раислигида, судья ёрдамчиси Қ.Маҳамаджонов котиблигида, даъвогар Сирдарё вилоят экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш бошқармасининг жавобгар "Сирдарё туман йўллардан фойдаланиш" унитар корҳонасидан 21 377 887 сўм компенсация тўлови ва 769 604 сўм пеняни ундириш, тўғрисидаги даъво аризаси ва илова қилинган ҳужжатларни даъвогар вакили И.Холматов, Х.Папиров (2024 йил 3 январдаги 01-01/7-01/4-сонли ишончнома асосида), жавобгар вакили М.Рауфов (2024 йил 04 апрелдаги 02/67-сонли ишончнома асосида) иштирокида Сирдарё туманлараро иктисодий суди биносида ўтказилган очиқ суд мажлисида кўриб чиқиб, қуйидагиларни

аниклади:

Сирдарё вилоят экология ва атроф-мухитни мухофаза қилиш бошқармаси (кейинги матнларда "даъвогар "Сирдарё туман йўллардан фойдаланиш" унитар корхонаси (кейинги матнларда "жавобгар" деб юритилади)дан 21 377 887 сўм компенсация тўлови ва 769 604 сўм пеняни ундиришни сўраган.

Суд мажлисида даъвогар вакили даъво талабини қувватлаб тўлиқ қаноатлантиришни сўради.

Судда иштирок этган жавобгар вакили корхонанинг иктисодий жихатдан кийин ахволда эканлиги учун қарздорликни ўз вактида тўлай олинмаганлигини билдириб, даъво талабининг пеня ундири кисмини камайтиришни сўради.

Суд, ишдаги мавжуд хужжатларни ўрганиб, ишда қатнашувчи тараф вакилларининг тушунтиришларини тинглаб, қуйидаги асосларга кўра даъво аризасини тўлиқ қаноатлантиришни лозим топади.

Иш хужжатлари ва суд мухокамасидан аникланишича, "Ўзбекистон Республикаси худудида атроф мухит ифлослантирилганлиги ва чикиндилар жойлаштирилганлиги учун компенсация тўловларини кўллаш тартиби тўғрисида" ги низомга асосан даъвогар жавобгарга 2023 йил 4-чораги учун жами 21 377 887 сўми тўлаб берилмаган.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 12.04.2021 йилдаги "Ўзбекистон Республикаси ҳудудида атроф табиий муҳитнии муҳофаза ҳилишнинг иҳтисодий меҳанизмларини янада такомилллаштириш тўғрисида"ги 202-сонли ҳамда 15.06.2017 йилдаги "Экология, атроф муҳитни муҳофаза ҳилиш ва чиҳиндилар билан боғлиҳ ишларни амалга ошириш жамғармаси маблағларини шаҳллантириш ва улардан фойдаланиш тартиби тўғрисида"ги 375-сонли Қарорлари талаблари асосида атроф-табиий муҳитни ифлослантирганлиги ва чиҳиндилар жойлаштирилганлиги учун компенсация тўловлари жорий этилган.

Вазирлар Маҳкамасининг 2021 йил 12 апрелдаги 202-сон қарорига 1-иловасига кўра, Ўзбекистон Республикаси ҳудудида атроф табиий муҳит ифлослантирилганлиги ва чиқиндилар жойлаштирилганлиги учун компенсация

тўловларини қўллаш тартиби тўғрисида НИЗОМга кўра, компенсация тўлови суммаси ҳисоб-китоби І — IV тоифаларга мансуб компенсация тўловчи субъектлар томонидан, мувофик тарзда, ушбу Низомга 6-иловага мувофик электрон ёки қоғоз шаклида тузилади.

Агар ҳисобот электрон шаклда тузилса электрон рақамли имзо билан тасдиқланган ҳолда экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ҳудудий органларининг электрон базасига киритилиши таъминланиши, қоғоз шаклида бўлса у икки нусхада тузилиб, ҳисоб-китобларни солиштириш ва келишиш учун компенсация тўловчи субъектлар жойлашган экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш соҳасидаги назорат бўйича шаҳар (туман) инспекциясига қуйидаги муддатларда тақдим этилади:

I ва II тоифаларга мансуб компенсация тўловчи субъектлар — ҳар чоракда бир марта, ҳисобот чорагидан кейинги ойнинг 15-кунигача;

III ва IV тоифаларга мансуб компенсация тўловчи субъектлар — ҳар йилда бир марта, ҳисобот йилидан кейинги йилнинг 25 январигача.

Хисоб-китоблар компенсация тўловчи субъектлар томонидан экология ва атроф-мухитни мухофаза килиш худудий органларига бевосита почта алокаси воситалари оркали ёки электрон шаклда улар тушганлиги ҳақидаги ҳабарнома билан бирга тақдим этишлари мумкин.

Экология ва атроф-мухитни мухофаза қилиш худудий органи масъул шахси электрон шаклда тақдим қилинган компенсация тўловларининг хисоб-китоби тўғрилигини текширади. Бу холда икки иш куни ичида:

мавжуд хужжатларга мувофик амалга оширилган текширишда хисобкитоб тўғри деб топилган такдирда, масъул шахснинг электрон ракамли имзоси билан компенсация тўловини амал ошириш учун компенсация тўловчи субъектга қайтарилади;

компенсация тўловлари хисоб-китобларининг нотўгрилиги аникланган холатларда, масъул шахс электрон ракамли имзоси билан уларни компенсация тўловчи субъектга асосли камчиликларни кўрсатган холда такроран кўриб чикиш учун кайтаради.

Экология ва атроф-мухитни мухофаза қилиш соҳасидаги назорат бўйича шаҳар (туман) инспекцияси қоғоз шаклида тақдим қилинган компенсация тўловларининг ҳисоб-китоби тўғрилигини аниқлайди. Бу ҳолда икки иш куни ичида:

текширилган ҳисоб-китобнинг бир нусхаси масъул шахснинг имзоси билан компенсация тўловчи субъектга қайтарилади;

компенсация тўловлари хисоб-китобларининг нотўгрилиги аникланган холатларда масъул шахс уларни компенсация тўловчи субъектга асосли камчиликларни кўрсатган холда такроран кўриб чикиш учун кайтаради.

Компенсация тўловчи субъектлар аникланган камчиликларни икки иш куни ичида бартараф килиб, компенсация тўлови хисоб-китобларини кайта кўриб чикиш ва келишиш учун такдим этади.

Хисоб-китобларда кўрсатилган компенсация тўлови суммалари, муайян давр учун ҳақиқатда ҳисобланган, шунингдек, тўланган аванс компенсация тўловлари суммалари билан солиштирилади.

Хисобланган ва тўланган компенсация тўловлари ўртасида аниқланган холатларда, ушбу фарқ хисоб-китоблар тасдиқланган санадан эътиборан ўн кун муддатда компенсация тўловчи субъектлар томонидан қўшимча равишда тўланади.

Суд ишда қатнашувчи шахсларнинг кўрсатмалари ва тарафлар ўртасида атроф мухитни ифлослантирганлиги учун компенсация тўловлари ўзаро тарафлар ўртасидаги хисоб-китоби орқали ўз исботини топган деб хисоблаб даъво талабининг 21 377 887 сўм компенсация тўлови ундириш кисмини тўлик қаноатлантиришни лозим топади.

Бундан ташқари даъвогар жавобгардан 769 604 сўм пеня ундиришни сўраган.

Юкоридаги Низом талаблари асосида маблағлар ўз вақтида ўтказилмаган тақдирда муддати ўтказиб юборилган ҳар бир кун учун компенсация тўлови бўйича қарздорлик суммасининг 0,1 фоизи микдорида, бирок қарздорлик суммасининг 50 фоизидан ортик бўлмаган микдорида, ундирилиши белгиланган.

Ўзбекистон Республикаси Фукаролик кодексининг 263-моддасига кўра тарафларнинг тўлаш келишувида назарда тутилмаганлигидан қатъий назар, кредитор қонунда белгиланган неустойка (қонуний неустойка)ни тулашни талаб қилишга ҳақли.

Суд жавобгар томонидан компенсация тўловлари тўланмаслиги иш кўриниб турса-да, жавобгар шу даврга хужжатларидан яққол қарздорликни тўлаш чораларини кўрмаганлиги, неустойкани ундириш талаби асослилигини инобатга олиб, пеня ундириш қисмини тулиқ қаноатлантириб жавобгардан 769 604 сўм пеня ундиришни лозим топади.

Суд даъво талабини кисман каноатлантириб жавобгардан даъвогар фойдасига 21 377 887 сўм компенсация тўлови, 769 604 сўм пеня ва 34 000 сўм почта харажатини ундиришни, Ўзбекистон Республикаси Иктисодий процессуал кодекси 118-моддасига асосан жавобгардан Республика бюджетига 442 949,82 сўм давлат божи ундиришни максадга мувофик деб хисоблайди.

Юқоридагиларга асосан, хамда Ўзбекистон Республикаси Иктисодий процессуал кодексининг 118, 176-179-моддаларини қўллаб,

қарор қилди:

Даъво тўлик канотлантирилсин.

Жавобгар "Сирдарё туман йўллардан фойдаланиш" унитар корхонасидан даъвогар Сирдарё вилоят экология ва атроф-мухитни мухофаза килиш бошқармаси фойдасига 21 377 887 сўм компенсация тўлови, 769 604 сўм пеня ва 34 000 сўм почта харжатини ундирилсин.

Жавобгар "Сирдарё туман йўлларлан фойдаланиш" унитар корхонасидан Республика бюджетига 442 94 божи ундирилсин.

Хал қилув қарори усти плинган кундан бошлаб бир ой

муддат ичида Сирдарё вилоят

ілинган кундан бошлаб бир ой ія шикояти берилиши мумкин.

Судья

У.Курбанов